

Salut sexual i reproductiva

Gaudir d'una vida sexual segura i agradable és fonamental per al benestar, la qualitat de vida i la convivència de les persones. Els drets sexuals i reproductius, basats en la Declaració dels Drets Humans, tenen com a finalitat que tothom pugui viure lliure de discriminació, riscos, amenaces, coercions i violència en la sexualitat i la reproducció. La pandèmia ha suposat una pressió afegida a la capacitat de les persones, en especial les dones, per a exercir amb autonomia i sense discriminació els seus drets i prendre decisions en la seva sexualitat, inclosa la reproducció.

Salut reproductiva:
Fecunditat,
interrupcions
voluntàries de
l'embaràs (IVEs)
i embaràs en l'edat
fèrtil.

L'any 2020 es van produir 17.348 embarassos en dones en edat fèrtil (taxa de 44,3 embarassos per 1.000 dones de 15 a 49 anys) dels quals 12.134 (69,9%) van ser naixements (taxa de 31,0 naixements per 1.000 dones) i 5.214 (30,1%) van ser IVEs (taxa de 13,3 per 1.000 dones).

Els embarassos i els naixements ja experimentaven una tendència en descens des del 2010, degut a la reducció de la població en edat fèrtil i per la disminució de la fertilitat es tenen menys infants i a edats més tardanes, qüestió relacionada amb les condicions de vida. Les dades pel 2020 semblen aguditzar aquesta tendència. Sense COVID-19 la natalitat hauria baixat, però l'epidèmia ho ha amplificat aquesta tendència. L'evolució de les IVEs també ha estat descendent tot i que menys pronunciada, **FIGURA 72**.

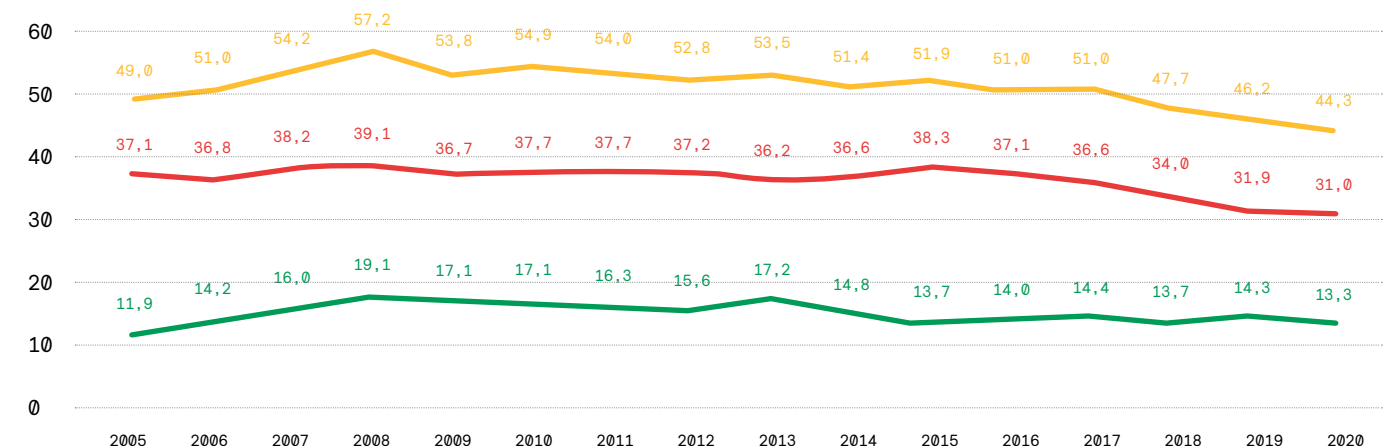
La taxa d'IVEs registrada durant el període 2020 és de les més baixes dels darrers 15 anys.

FIGURA 72 Evolució dels embarassos, naixements i les interrupcions voluntàries de l'embaràs en dones en edat fèrtil. Barcelona, 2005-2020.

FONT IDESCAT i Registre d'IVE del Departament de Salut. Elaboració pròpia.

LLEGENDA

■ Avortaments ■ Embarassos
■ Naixements

Salut reproductiva: Així, abundant en la taxa de fertilitat per a l'any 2020 s'observa que la taxa en dones de 35 a 39 anys (65,8) supera la taxa del grup de dones de 30 a 34 anys (59,3). Quelcom que per primer cop va succeir al 2019, però que en el 2020 es confirma àmpliament, tot indicant les dificultats de les parelles joves per a decidir lliure i responsablement quan tenir fills i els obstacles per a disposar dels mitjans per a fer-ho. **FIGURA 73**

FIGURA 73 Evolució dels naixements en dones en edat fèrtil per grups d'edat quinquennals. Barcelona, 2005-2020.

LLEGENDA

2016

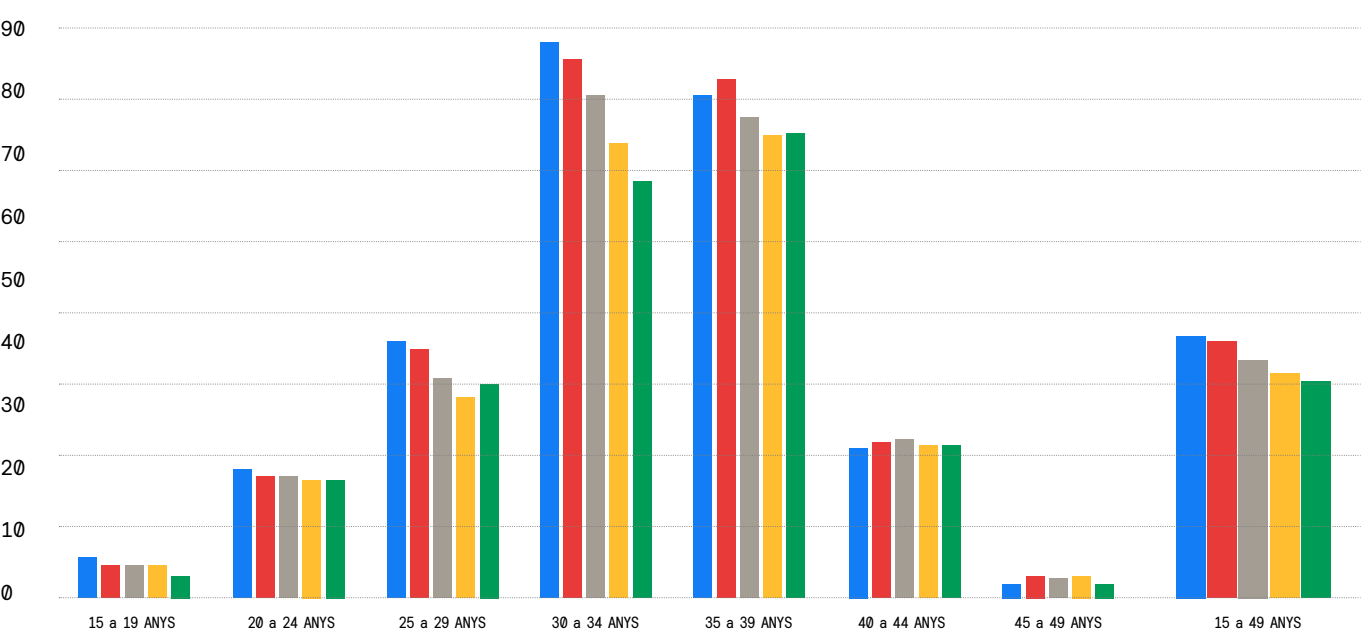
2017

2018

2019

2020

TAXA x 1.000 DONES 15-49 ANYS

Salut reproductiva: fecunditat, interrupcions voluntaries de l'embaràs (IVEs) i embaràs en dones de 15 i 19 anys.

L'any 2020, s'han produït 436 embarassos (taxa de 12,8 per 1.000) en dones adolescents, 89 menys que l'any 2019. D'aquests, 114 embarassos van donar lloc a un naixement (taxa de 3,3 per 1.000 en dones adolescents) i 322 van acabar en una IVE (taxa de 9,4 per 1.000 en dones adolescents). Des de l'any 2008 que s'observa un descens mantingut tant dels embarassos com dels IVEs en les dones adolescents **FIGURA 74.**

FIGURA 74 Evolució dels embarassos, naixements i avortaments en dones de 15 i 19 anys. Barcelona, 2005-2020.

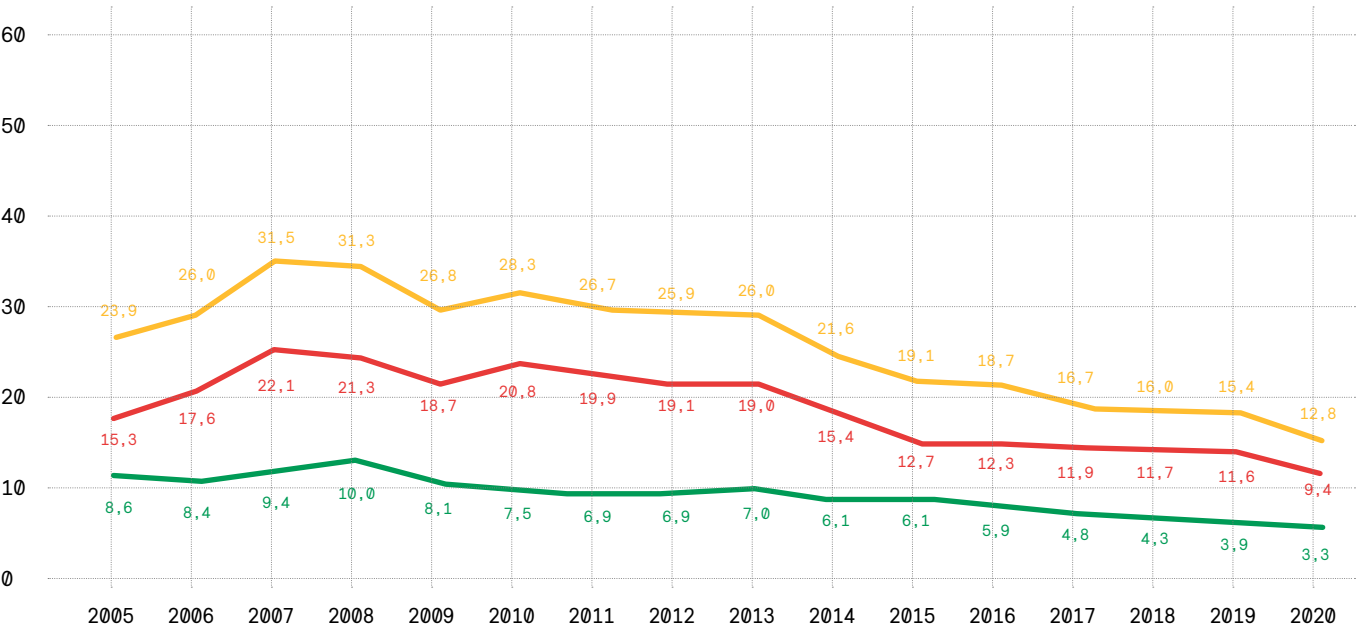
FONT IDESCAT i Registre d'IVE del Departament de Salut. Elaboració pròpia.

LLEGENDA

Avortaments

Naixements

Embarassos

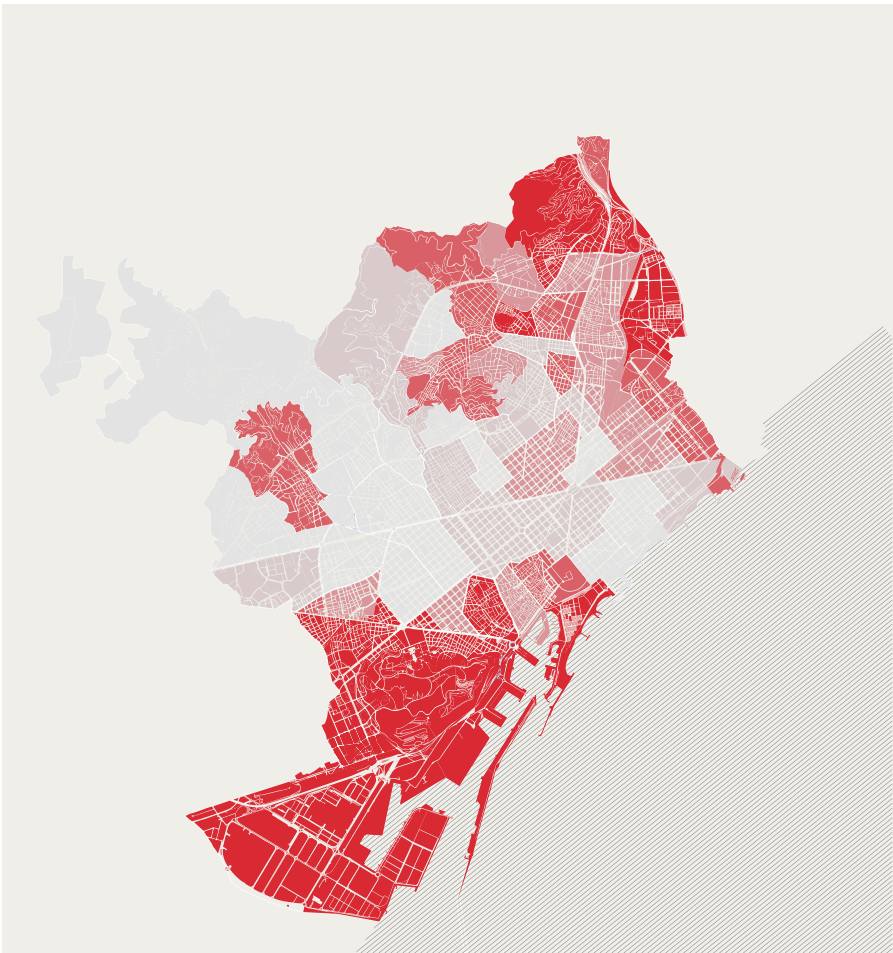
La distribució de la fecunditat en dones adolescents no és homogènia a la ciutat, un patró lligat al nivell socioeconòmic dels barris. Els barris de la zona nord de la ciutat, com són els barris de Vallbona, Trinitat Nova, Ciutat Meridiana i les Roquetes del districte de Nou Barris, els barris de Baró de Viver a Sant Andreu, i el barri del Besós i el Maresme al districte de Sant Martí, són els barris que presenten una major freqüència de naixements en dones adolescents **FIGURA 75**.

FONT IDESCAT i Registre d'IVE del Departament de Salut. Elaboració pròpia.

LLEGENDA

- De 0.00 a 1.10
- De 1.11 a 2.50
- De 2.51 a 4.50
- De 4.51 a 9.50
- De 9.51 a 38.00

FIGURA 75 Naixements en dones de 15 a 19 anys als barris de Barcelona. 2016-2020.

**Salut sexual:
infeccions
de transmissió
sexual (ITS)**

La informació epidemiològica sobre les infeccions de transmissió sexual s'obté a través del sistema de malalties de declaració obligatòria (MDO) i des de l'any 2016 del sistema de notificació microbiològica (SNMC). Les ITS sotmeses a vigilància epidemiològica individualitzada a Catalunya són la sífilis infecciosa, la gonocòccia, el limfogranuloma veneri (LGV) i la Infecció per Chlamydia trachomatis des de l'any 2016.

L'any 2020, no s'ha observat a Barcelona la tendència creixent que s'observava en els últims anys, probablement a causa de la irrupció de la pandèmia de COVID-19, que ha afectat el diagnòstic, notificació, recollida i validació de la informació. En qualsevol cas, la major part dels casos d'ITS corresponen a homes que tenen relacions sexuals amb altres homes HSH, excepte per la infecció per *Chlamydia trachomatis*, que afecta en una proporció similar homes i dones. La prevenció i control d'aquestes infeccions requereixen una resposta coordinada entre l'assistència sanitària, els serveis de salut pública, i la iniciativa social.

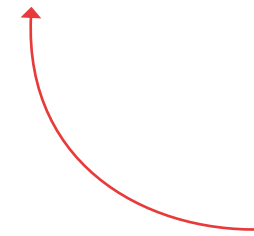
Es van notificar un total de 1.292 casos de sífilis infecciosa en persones residents a Barcelona l'any 2020, la qual cosa correspon a una taxa de 78,0 casos per 100.000 habitants (153,1 en homes i 9,9 en dones) i un increment del 52,3% respecte de l'any 2019 (52,2% en homes i 17,9% en dones) **FIGURA 76**. El 92,9% eren homes; el 6,7%, dones, i el 0,5% s'identificava com a dona trans. Es important destacar que en el 72% dels casos notificats es desconeixia l'estadi de la malaltia:

Els districtes amb les taxes més altes han estat Ciutat Vella i l'Eixample, amb 261,3 i 111,2 casos per 100.000 habitants, respectivament, la qual cosa representa més del triple de la taxa global de la ciutat. Agrupant els districtes per l'índex de la renda familiar disponible, s'observa que la infecció en les dones és més freqüent als districtes amb renda mitjana i renda baixa, mentre que en els homes la taxa més elevada s'observa als districtes amb renda mitjana i renda alta **FIGURA 77**.

A Barcelona es van detectar 3.233 casos de gonocòccia, dels quals el 86,5% eren homes, el 13,3% dones i un 0,3% dones trans. S'observa una taxa global semblant a l'observada l'any 2019 de 195,2 casos per 100.000 habitants (355,9 en homes i 49,5 en dones), fet que suposa un augment de l'1,5 % en homes i una davallada del 9,1% en dones respecte a l'any 2019. Essent una malaltia generalment asimptomàtica en les dones, és possible que aquesta davallada sigui conseqüència d'una menor intensitat del cribratge en dones asimptomàtiques durant la crisi sanitària provocada per la pandèmia de la COVID-19.

Es desconeixia el districte de residència en el 14,9% dels homes i en el 18,6% de les dones. Els districtes amb les taxes més altes han estat Ciutat Vella i l'Eixample (396,1 i 299,7 casos per 100.000 habitants, respectivament), fet que, en el cas de Ciutat

Atesa a la situació de pandèmia no s'han fet de manera sistemàtica les enquestes i solament es disposava d'informació sobre el país de naixement en el 34,1% dels casos.

Vella, representa més de dues vegades la taxa global de la ciutat (195,2 casos per 100.000 habitants). Agrupant els districtes per renda familiar, s'observa que la infecció en les dones és més freqüent als districtes amb renda baixa, mentre que en els homes les taxes més elevades s'observa als districtes amb renda alta **FIGURA 77**.

En el cas del Limfogranuloma veneri (LGV), a Barcelona s'en van notificar 301 casos, dels quals 249 eren residents a la ciutat, xifra que representa una taxa global de 15,0 casos per 100.000 habitants (31,6 en els homes) amb un decrement de l'1,1 respecte l'any 2019 **FIGURA 76**. El 99,6% eren homes i un cas correspondia una dona trans.

Els districtes amb les taxes més altes van ser l'Eixample i Ciutat Vella, amb 66,2 i 62,2 casos per 100.000 habitants, respectivament, cosa que representa el doble de la taxa global. Si s'agrupen els districtes per la renda familiar, s'observa que en els homes les taxes més elevades corresponien als districtes amb rendes mitjanes-altes **FIGURA 77**.

Finalment, el 2020 es van notificar 3.977 casos de infeccions per *Chlamydia trachomatis*, dels quals el 95,6% en persones residents a la ciutat, fet que suposa una taxa de 229,5 casos per 100.000 habitants (250,1 en homes i 210,3 en dones). Es coneixia el districte de residència en el 85,2% dels casos. Entre aquests, els districtes amb les

taxes més altes continuen sent Ciutat Vella, l'Eixample i Nou Barris (374,7; 262,4 i 241,1 casos per 100.000 habitants, respectivament). Si s'agrupen els casos segons la renda del districte, s'observa que en els homes les taxes més elevades corresponien als districtes amb rendes mitjanes i altes **FIGURA 77**, mentre que entre les dones les taxes més elevades s'observen en els districtes amb rendes baixes **FIGURA 78**.

FIGURA 76 Incidència del LGV, la sífilis, la infecció per clamídia i la gonocòccia. Barcelona, 2007-2020.

FONT Registre de les infeccions sexuals. Servei d'epidemiologia. Agència de Salut Pública de Barcelona.

LLEGENDA

- Gonocòccia homes
- Sífilis homes
- LGV homes
- Clamídia homes
- Gonocòccia dones
- Sífilis dones
- Clamídia dones

CASOS X 100.000 HABITANTS

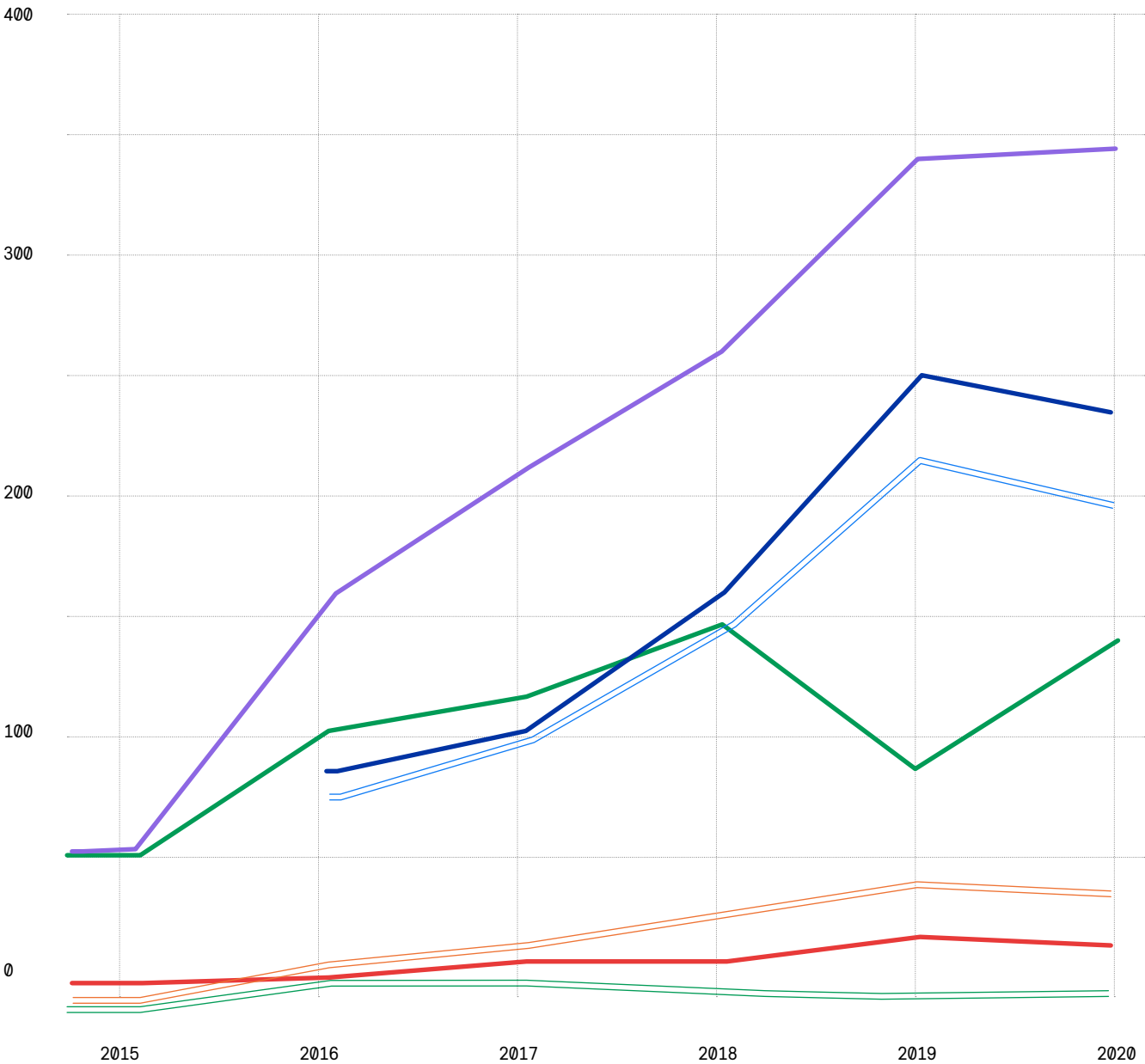

FIGURA 77 Incidència del LGV, la sífilis, la infecció per clamídia i la gonocòccia en homes segons la renda del districte de residència. Barcelona, 2020.

FONT Registre de les infeccions sexuals. Servei d'epidemiologia. Agència de Salut Pública de Barcelona.

LLEGENDA

- Renda alta
- Renda baixa
- Renda mitjana

TAXA x 100.000 HABITANTS

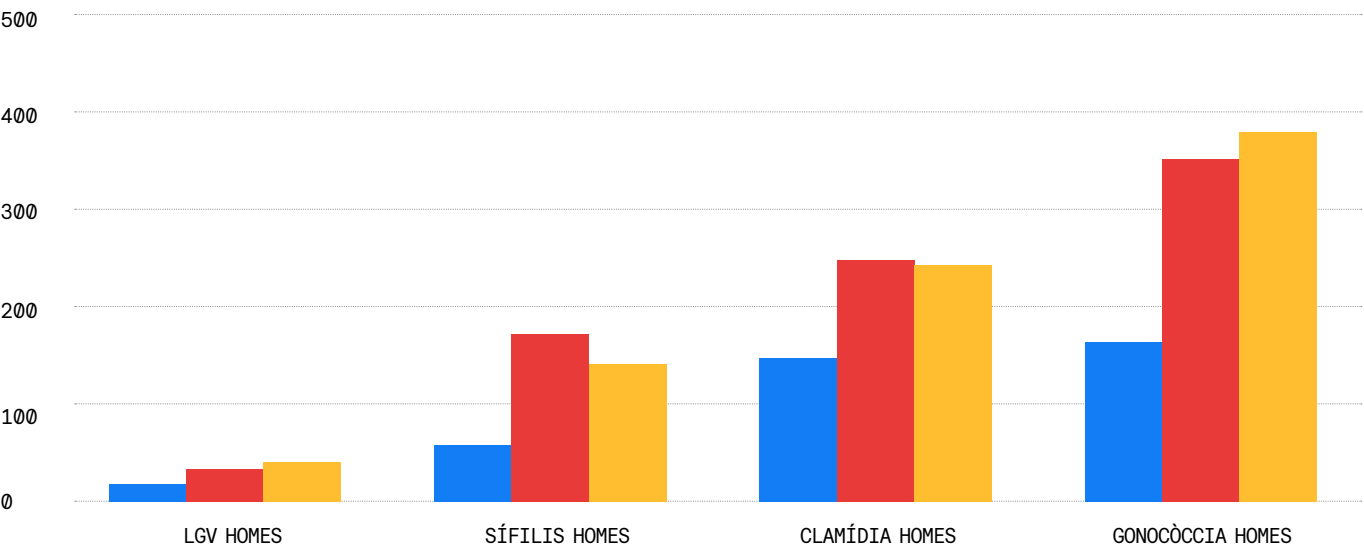
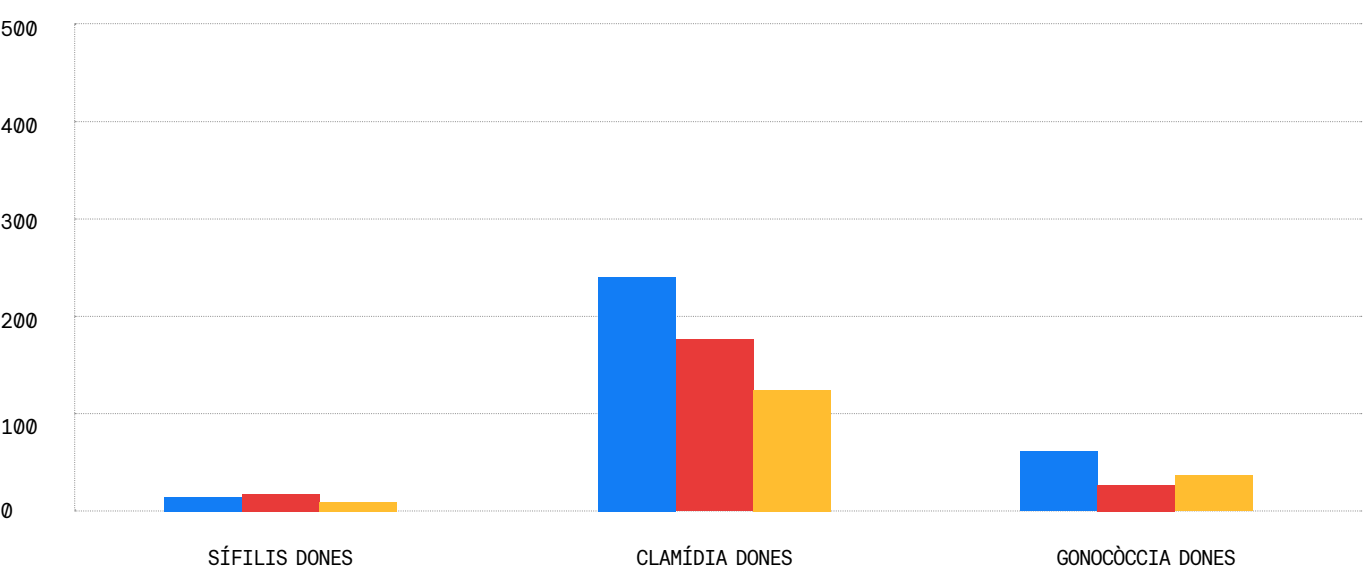

FIGURA 78 Incidència del LGV, la sífilis, la infecció per clamídia i la gonocòccia en dones segons la renda del districte de residència. Barcelona, 2020.

LLEGENDA

- Renda alta
- Renda baixa
- Renda mitjana

TAXA x 100.000 HABITANTS

VIH i SIDA a Barcelona

En relació amb VIH, l'any 2020 continua la tendència al descens que s'observava des del 2012. La major part del descens observat es deu a la disminució de casos en homes que tenen relacions sexuals amb homes. Una part d'aquest descens es podria explicar pel retard en la notificació de la infecció degut a la pandèmia COVID-19.

Nous diagnòstics d'infecció pel VIH

L'any 2020 es van detectar 240 noves infeccions pel VIH, de les quals 228 en persones residents a la ciutat, el que representa una taxa de 13,8 per 100.000 habitants i un descens del 14,3% respecte l'any 2019. La **FIGURA 79** mostra les taxes d'incidència per 100.000 habitants per a dones i homes (dones 2,1 homes 26,7).

El 65,4 % dels homes i el 66,7% de les dones van néixer a l'estranger. Entre els homes el 79,3% van ser homes amb relacions sexuals amb homes; 12,0% homes amb relacions heterosexuals; 5,25% persones usuàries de drogues injectades. Entre les dones, el 72,2% van ser heterosexuals; 22,2% usaàries de drogues, i en un cas no es coneixia la via de transmissió.

Els districtes amb les taxes més altes continuen sent Ciutat Vella i l'Eixample (39,1 i 30,6 casos per 100.000 habitants, respectivament). En els homes les taxes més elevades corresponen als districtes amb rendes altes, mentre que en les dones no s'aprecia aquesta diferència.

L'estudi de les parelles sexuals es va iniciar en el 30,3% dels casos (en el 30,3% dels homes i 27,8% de les dones). En vuit casos el diagnòstic de VIH i SIDA es va fer al mateix moment.

SIDA

Aquest any s’han notificat 40 casos de sida dels quals 33 persones residien a Barcelona, el que representa una taxa de 1,9 casos per 100.000 habitants i un lleuger increment respecte l’any anterior **FIGURA 79**. El 87,9% dels casos eren homes entre els 25 i els 73 anys (mediana de 40 anys). El 25,0% de les dones i el 65,5% dels homes van néixer a l’estranger.

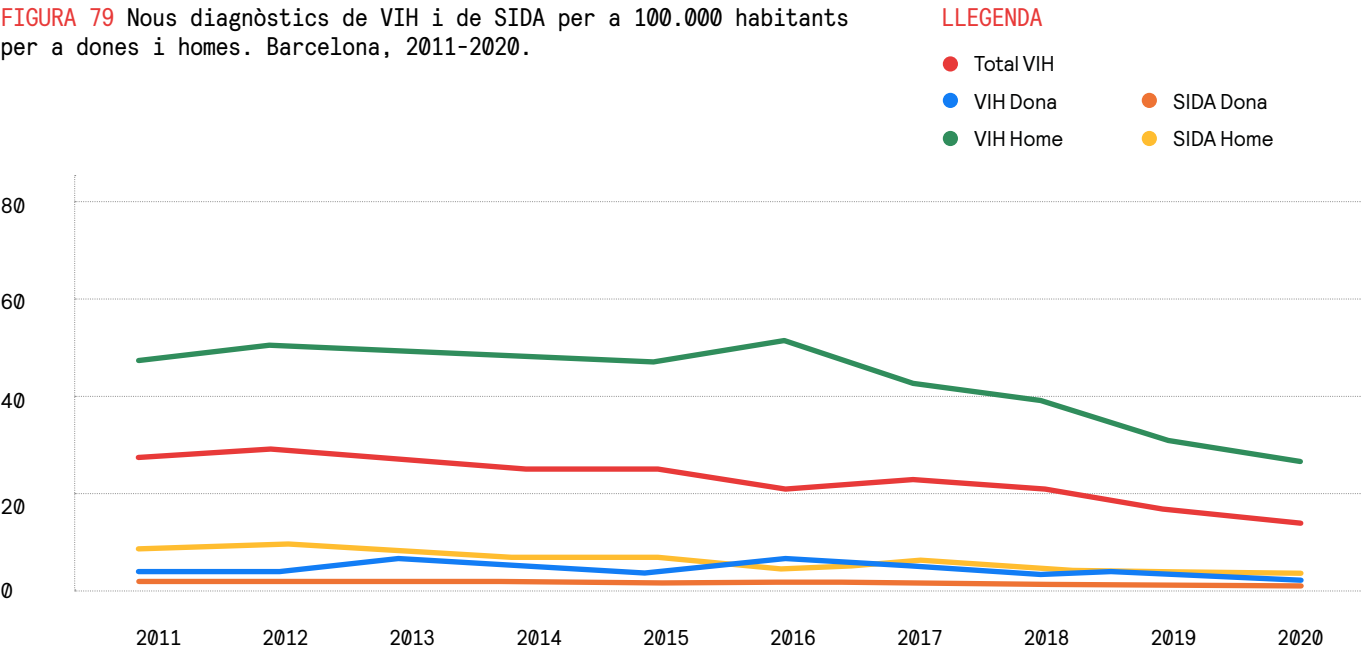
Els districtes amb les taxes més elevades van ser Ciutat Vella i Eixample (7,4 i 3,4 casos per 100.000 habitants, respectivament).

Programes de proves ràpides

Des de l’any 2016, la major part de les persones van contactar amb l’ASPB mitjançant les apps per a contacte sexe socials (Grindr, Wapo, Growlr, MachoBB, Planet Romeo i Bakala). A més, el Programa de proves ràpides disposa d’una pàgina web per demandar hora, un catàleg de Whatsapp Bussines i un perfil d’Instagram. També s’ha incorporat un codi QR que enllaça amb un formulari de petició de cites i que facilita la connexió perquè els usuaris facin una enquesta des del mòbil **FIGURA 79**.

1. Distribució territorial de la renda familiar disponible per càpita a Barcelona (2017). Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona. [ANEU-HI](#)

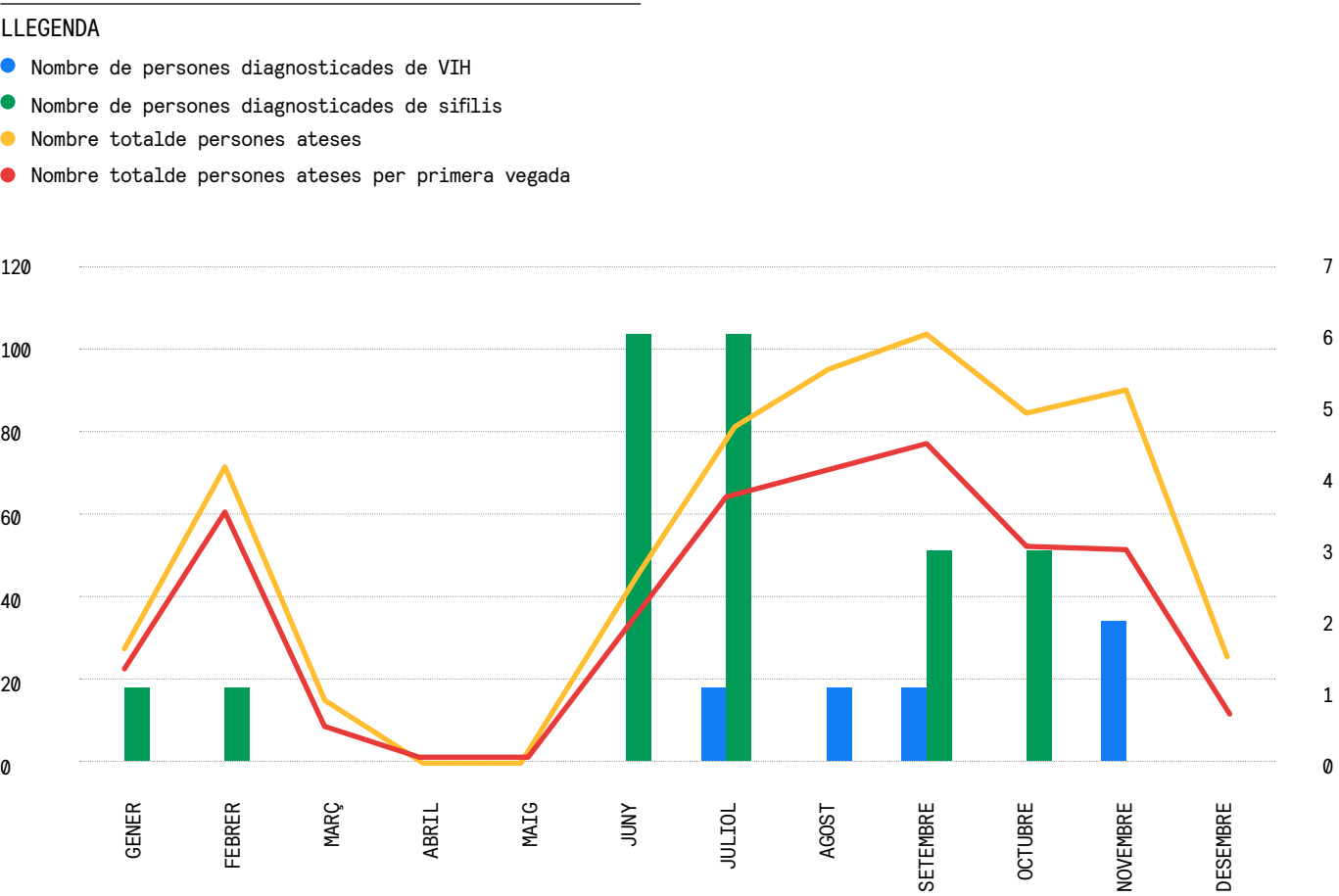
FIGURA 79 Nous diagnòstics de VIH i de SIDA per a 100.000 habitants per a dones i homes. Barcelona, 2011-2020.

Durant l'any 2020 el Servei d'Epidemiologia de l'Agència de Salut Pública de Barcelona va mantenir en funcionament el Programa de proves ràpides de VIH, sífilis i hepatitis C, fins al 18 de març, moment en el qual va ser tancat a causa del confinament decretat durant la primera onada de la pandèmia. El 17 de juny del 2020 va tornar a oferir els serveis de prevenció i promoció de la salut.

FIGURA 80 Distribució del total de les persones ateses i de les persones ateses per primera vegada i dels diagnòstics de VIH i sífilis segons mes de visita. Programa de proves ràpides. Barcelona 2020.

FONT Servei d'Epidemiologia de l'ASPB.

Durant l'any 2020, es van fer cinc campanyes per promoure la realització de les proves mitjançant diferents xarxes geosocials i de cites en línia amb una molt bona acollida. Es van visitar 615 persones, de les quals el 71,2% ho va fer per primera vegada. Entre aquestes persones, l'1% va rebre un diagnòstic de VIH i un 5% un diagnòstic de sífilis **FIGURA 80**.

Al juny del 2020, a més de les vacunes contra l'hepatitis A i l'hepatitis B, que de manera sistemàtica s'oferien des de l'any 2004, es va incorporar la vacuna contra el virus del papil·loma humà (VPH) en homes

menors de 27 anys. Es van administrar un total de 221 vacunes: 117 contra el VPH, 81 vacunes contra l'hepatitis A i B; 19 contra l'hepatitis A i 4 contra l'hepatitis B.

Finalment, durant el 2020 es va intensificar el treball, tant amb l'àmbit assistencial (Unitat d'infeccions de transmissió sexual Drassanes-Vall d'Hebron, CAS Sants), com amb altres entitats comunitàries (BCN Checkpoint, STOP Sida, Energy Control, ACATHI, ABD, OCH).

FIGURA 81 Distribució de l'administració de vacunes contra el virus papil·loma humà (VPH), Hepatitis A i B (VHAiB), Hepatitis A (VHA) i Hepatitis B (VHB). Programa de proves ràpides. Barcelona, juny a desembre 2020.

FONT Servei d'Epidemiologia de l'ASPB.

